

PKK TERÖR ÖRGÜTÜNÜN EYLEMLERİNİN GÜVENLİK GÜÇLERİ ZAYIATI AÇISINDAN ANALİZİ

Ömer Faruk CANTENAR¹ Fatih TÜMLÜ²

Öz

Teröristle mücadelede dikkate alınması gereken hususlardan biri de teröristlerin eylem yapmalarının engellenmesi ve alınacak tedbirlerle eylem fırsatlarının ortadan kaldırılmasıdır. Terör örgütlerinin eylemleri hakkında bilgilenen ve bu eylemlere göre hazırlık yapan güvenlik güçlerinin teröristlere eylem yapma fırsatı vermeyecek tedbirleri alarak onları caydırması beklenir. Bu çalışma, PKK terör örgütünün eylem türlerini ortaya koymayı ve bunlardan hangilerinin öne çıktığını tespit ederek güvenlik güçlerinin örgütün en öncelikli ve en etkin eylem biçimleri hakkında bilgilendirilmesini amaçlamıştır. Bu kapsamda, PKK terör örgütünün 1993-2012 yılları arasında gerçekleştirdiği eylemlerden Milliyet ve Hürriyet gazetelerine yansıyanlar ile Küresel Terörizm Veritabanındaki eylem kayıtlarından toplam 1724 olay incelenmiş ve bu eylemler on farklı kategoride (köy baskını, karakol ve üs bölgelerine saldırı, pusu, taciz, mayın ve el yapımı patlayıcı kullanma, bombalı saldırı, yol kesme, adam kaçırma, canlı bomba ve sabotaj) sınıflandırılmıştır. Bu eylemlerin gerçekleştirilme sayıları ve eylemlerdeki zayıat miktarlarına göre örgütün en etkili eylem türlerinin pusu eylemleri, karakol ve üs bölgelerine yönelik eylemler ve mayın ve el yapımı patlayıcı madde eylemleri olduğu tespit edilmiştir. Güvenlik güçlerinin zayıatları açısından bakıldığında toplam eylem sayısının % 8,58'ini oluşturmasına rağmen karakollara ve üs bölgelerine yönelik eylemler neticesinde eylem başına ortalama 7,3 gibi yüksek bir zayıat oranı tespit edilmiştir. Böylece karakol ve üs bölgesi saldırılarının PKK'nın kullandığı en etkin eylem yöntemi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Güvenlik güçlerinin, terör örgütünün gerçekleştirdiği karakol ve üs bölgesi saldırılarını önlemeye ve bu

¹ Dr., Kara Kuvvetleri Komutanlığı, cantenar@gmail.com

² J.Gn.K.lığı, ftumlu@gmail.com

eylemlerdeki zayıat miktarını azaltmaya yönelik tedbirler alması önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Terörist taktikleri, PKK eylemleri, terörizmle mücadele*

ACTIONS OF THE PKK TERRORIST ORGANIZATION: AN ANALYSIS ON THE SECURITY FORCES CAUSALTIES

Abstract

One of the methods in fighting against terrorists is to prevent terrorists' operational capabilities and deter their freedom of action before their attacks. Security forces are expected to gather intelligence and take necessary measures to prevent the possible attacks of terrorists. This study aims to inform the security forces about the categorization of the PKK terror attacks and identification of the most effective ones. Thus, a total of 1724 terror activities of the PKK between 1993 and 2012 are examined as they appeared on the mass media sources such as Milliyet and Hürriyet daily newspapers and Global Terrorism Database. Those attacks have been categorized in ten groups (village raids, attacks on military stations and forward operating bases, ambushes, fake attacks, employment of improvised explosive devices and mines, bomb attacks, road blockades, kidnapping, suicide bombings, and sabotage). By considering the iterations of those attacks and the security forces' casualties in each of them, it is found out that the most effective attacks are ambushes, attacks on military stations and forward operating bases and improvised explosive devices attacks. Besides, by examining the security forces' casualties, it is also found out that despite the attacks on military stations and forward operating constitute the 8.56% of total terror attacks the casualty rate for each attack is 7.3YADA they constitute an average of 7.3 for each attack. Thus, it is concluded that the attacks on military stations and forward operating bases can be considered as PKK's most effective attack type. That is why, it is very crucial to prevent those attacks and take necessary measures to decrease the casualty rates of the security forces.

Keywords: *Tactics of the terrorists, PKK tactics, fighting against terrorism*

Giriş

Terörizm günümüzde devletlere, uluslararası örgütlere ve dünya güvenliğine zarar veren bir küresel tehdit boyutuna ulaşmıştır. Bu nedenle uluslararası gündemi en çok meşgul eden, hem ulusal boyutta, hem de uluslararası boyutta çözüm aranan en önemli sorun haline gelmiştir. Dünyanın çeşitli yerlerinde farklı terör grupları kendi amaçları doğrultusunda faaliyetlerini sürdürmektedir. Bunların bir kısmı küresel boyutta faaliyet göstererek farklı ülkelerde birbiri ardına terör eylemleri yapabilmekte ve böylece kendi varlıklarını meşrulaştırma ve politik amaçlarını dünya gündeminde tutma imkânı bulabilmektedirler.

Terör örgütleri ile mücadelede güvenlik güçlerinin etkin bir şekilde kullanılması terör örgütlerinin terör eylemi gerçekleştirme inisiyatifine önemli ölçüde etki eder. Güvenlik güçlerinin terörizmle mücadele operasyonları terör örgütlerinin operasyonel kabiliyetlerini azaltmaya yöneliktir. İyi tasarlanmış bir terörle mücadele stratejisinin öncelikli gündemi örgütünün temel taktikleri hakkında bilgi edinmek ve bu bilgileri değerlendirebilmek olmalıdır.

Terörizmle mücadelede, teröristi eylem yapmaktan caydırabilmek önemlidir. Örgütün eylemleri hakkında bilgilenen ve bu eylemlere göre hazırlık yapan güvenlik güçleri örgüte eylem yapma fırsatı vermeyecek tedbirleri alarak örgütü eylem yapmaktan caydıracaktır. Belirlenen etkili terörist eylemlerine karşı alınacak her türlü koruyucu ve önleyici tedbirler örgütün mücadele azmini kırarak, daha zor ve daha riskli eylemlere yönelmesine neden olarak teröristlerin eylem etkinliğini azaltacak ve böylece güvenlik güçlerinin kayıplarını engelleyecektir.

Bu çalışmada PKK terör örgütünün tarihsel süreç içerisinde gerçekleştirdiği eylem biçimleri üzerinde durulacaktır. Çalışmanın amacı PKK terör örgütünün eylem türlerini ortaya koymak ve bunlardan hangilerinin öne çıktığını tespit ederek güvenlik güçlerini örgütün en öncelikli ve en etkin eylem biçimleri hakkında bilgilendirmektir. Araştırmada “PKK terör örgütünün güvenlik güçlerine zayıf verdiren eylemleri nelerdir ve bunlardan hangi

eylemler en etkili eylemler olarak öne çıkmaktadır?” sorusu çalışmanın temel sorunsalı olarak seçilmiştir. Çalışmada, PKK terör örgütünün gerçekleştirdiği eylemler analiz edilmiş ve bu eylemlerin çoğunun benzer yapıda olduğu, bazı eylem türlerinin ise örgüt tarafından daha çok tercih edildiği görülmüştür.

Üç bölümden oluşan çalışmanın birinci bölümünde PKK terör örgütünün eylemlerine yönelik literatürde yer alan çalışmalar özetlenmiştir. İkinci bölümde araştırmanın kapsam ve yöntemine ilişkin bilgiler sunulmuş ve PKK terör örgütünün eylemleri geçmiş eylem verilerinden yararlanılarak on farklı kategoride incelenmiştir. Üçüncü bölümde araştırmada elde edilen bulgular ve verilerin analizi yapılmış, güvenlik güçlerinin verdiği zayıf durumu esas alınarak yapılan incelemede, PKK terör örgütünün en etkili üç eylem türünün karakol ve üs bölgelerine saldırılar, pusu eylemleri ve mayın/EYP eylemleri olduğu belirlenmiştir.

PKK Terör Örgütünün Eylemleri

PKK terör örgütü kurulduğu yıldan itibaren, otuz yılı aşkın bir sürede dönemselsel stratejiler ortaya koymuştur. Örgüt 1984 yılında eylemlerine başlamasıyla beraber hem bölgesel gerilim stratejisi, hem de silahlı şiddet stratejisi olarak nitelendirilen iki strateji temelinde eylemlerini gerçekleştirmiştir (Semiz, 2011). PKK, bu sayede uyguladığı yoğun şiddetle beraber bölgede güçlü bir yapı olduğu algısı yaratmaya, örgütsel yapıyı canlı tutmaya ve insan kaynaklarının devamlılığını sağlamaya çalışmıştır (BÜSAM, 2010). PKK her durumda mücadele stratejisini sürekli silahlı eylemlerle şekillendirmeye önem vermiştir (Özeren, 2011).

PKK terör örgütü ilk eylemlerinden itibaren Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde halk üzerinde gerilim ve korku yaratarak kendi varlığını topluma kabul ettirmeyi amaç edinmiştir. Bu amaç çerçevesinde örgüt, halk üzerinde zorlama gücünü kullanabileceği eylemlere girişerek halka bölgede tek güç olduğunu göstermeye çalışmış ve halkı devlet ile örgüt arasında tercih yapmaya zorlayarak toplumsal bir kırılmayı ve yoğun bir çatışma ortamı yaratmayı hedeflemiştir (Özcan, 1999). Bu dönemde örgüt eylemlerinde masum siviller hedef alınmış ve yaş ve cinsiyet ayrımı gözetmeksizin çok sayıda insan örgüt tarafından öldürülmüştür

(Kışlalı, 1996). Neticede halka yönelik gerçekleştirilen eylemler sonucunda toplumda güvensizlik, korku ve güce karşı sadakat eğiliminin artırılması amaçlanmıştır (Öztürk, 2008). 1999 yılında Abdullah Öcalan'ın yakalanmasının ardından terör örgütünün eylemleri durma noktasına gelmiş ve sadece küçük çaplı silahlı eylemler ile sınırlı kalmıştır.

PKK terör örgütü 1 Haziran 2004'te yeniden silahlı eylemlerine başlamıştır (Semiz, 2011). 31 Temmuz 2009 yılında kamuoyuna duyurulan demokratik açılımın (Özeren, Sever, 2011) etkisi ile PKK terör örgütünün 2009 yılındaki eylemlerinde nispi bir azalma görülse de (Özeren, Başbüyük, 2011) 2010 yılından itibaren örgütün eylemlerinde tekrar artış yaşanmıştır. Özeren (2010), PKK terör örgütünün 1984–1995 yılları arasında gerçekleştirdiği eylemlerle coğrafi alan kazanma stratejisi uygulamaya çalışırken 2004 yılından itibaren gerçekleştirdiği eylemlerle içeride ve dışarıda ülkenin siyasetini etkilemeye çalışacak şekilde psikolojik alan kazanma stratejisini benimsediğini belirtmektedir.

PKK terör örgütü eylemlerine başladığı 1984 yılından itibaren değişik strateji ve taktiklerden oluşan çok çeşitli eylemlerle kendini göstermiştir. PKK, bugüne kadar ilçe, köy ve mezra baskınları, bombalı saldırılar, intihar saldırıları, sabotaj, baskın, adam kaçırma, yol kesme, mayınlama ve el yapımı patlayıcı (EYP) kullanma, askerî birlik ve karakollara saldırı, sızma, taciz gibi birçok eylemlerde bulunmuştur (İşeri, 2008). Türkiye'de PKK'ya yönelik araştırmaların genelde stratejik seviyede ve daha çok terörizmin siyasi boyutuyla ilgili olduğu görülmektedir. Taktik ve operasyonel seviyede örgütün eylemlerine yönelik çalışmalar oldukça kısıtlı sayıdadır.

PKK terör örgütünün 2010 yılı içerisinde gerçekleştirdiği eylemlerin profilinin çıkarılması ve bu eylemlerin hangi illerde ve hangi yoğunlukta yaşandığının ortaya konması amacıyla Beren (2012) tarafından yürütülen bir çalışmada 2010 yılı içerisinde PKK terör örgütü tarafından gerçekleştirilen 23 farklı türde toplam 4598 eylem tespit edilmiştir. Çalışmada 23 farklı türdeki eylemler aşağıda belirtilen beş başlık altında sınıflandırılarak bu eylemlerin gerçekleştirilme sıklıklarının illere göre farklılık gösterip göstermediği sınırlanmıştır (Beren, 2012: 98) :

- *Bombalı saldırılar, silahlı saldırılar, yol kesme ve adam kaçırmaya eylemleri PKK terör örgütünün kırsal kadrosundaki militanları tarafından yapılan eylemler olması nedeniyle 'kırsal destekli şiddet eylemleri' olarak;*
- *El yapımı patlayıcı atma, molotof atma, araç yakma, ev ve işyeri kundaklama, korsan gösteri ve güvenlik birimlerine taşlı saldırı tarzı eylemler terör örgütünün şehirdeki gençlik yapılanması tarafından gerçekleştirilen eylemler olması nedeniyle 'şehir içi şiddet eylemleri' olarak,*
- *Yaşamsal malzeme aktarımı, patlayıcı madde aktarımı ve örgüt mensubuna yardım ve yataklık faaliyetleri 'işbirlikçi faaliyetler' olarak,*
- *PKK'nın kırsal kadrolarına katılmak için gençleri ikna etmek ve yardımcı olmak, PKK'nın kırsal kadrolarına katılmak için illegal yollardan sınır geçişini sağlamak/yardımcı olmak, 'kırsala eleman aktarımı' olarak,*
- *Yürüyüş/miting, basın açıklaması, oturma eylemi, yazılama, pankart asma ve korsan gösteri (yol kapama) eylemleri ise 'yürüyüş basın açıklaması ve propaganda faaliyetleri' olarak sınıflandırılmıştır.*

PKK terör örgütünün eylemleri ile ilgili yapılan diğer bir çalışma da Özer ve Akbaş (2012) tarafından örgütün gerçekleştirdiği eylemlerin hem daha fazla infial uyandırmaları, hem de daha kolay gerçekleştirilmeleri maksadıyla belirli yerlerin ve binaların hedef olarak alındığının ortaya konulduğu araştırmadır. Bu çalışmada PKK terör örgütünün 1998–2008 yılları arasında İstanbul'da binalara yönelik gerçekleştirdiği 16 bombalı saldırı eylemi analiz edilmiştir. Çalışma neticesinde PKK terör örgütünün eylemlerini gerçekleştirirken seçtiği hedeflerin örgüt için eylem fırsatları sunduğu ortaya çıkarılmış; bu fırsatların önceden fark edilmesi durumunda terör eylemlerin öngörülerek bunları engelleyebilecek tedbirlerin önceden alınabileceği değerlendirilmiştir.

PKK terör örgütünün 2010 yılı içerisindeki eylemleri hakkında yapılan diğer bir çalışmada, örgütün 2010 yılı eylemleri 2007, 2008 ve 2009 yıllarındaki eylemleri ile karşılaştırılmıştır. 2007–2010 yılları arasında PKK terör örgütü ile güvenlik güçleri arasında meydana gelen çatışmalarda EYP saldırıları ve mayınlı

eylemler neticesinde verilen şehit ve yaralı sayılarının artış içerisinde olduğu tespit edilmiştir (BÜSAM, 2010).

Ünal (2012) tarafından, 1984–2008 yılları arasında PKK terör örgütünün gerçekleştirdiği eylemler ele alınarak Türkiye’de terörle mücadelede kullanılan makro seviyedeki yöntemlerin etkinlikleri incelenmiştir. Çalışmada kullanılan veri setinde PKK terör örgütünün gerçekleştirdiği eylemler; *bombalı saldırı, silahlı saldırı, yakma, sabotaj, rehine alma, adam kaçıрма* olarak sınıflandırılmıştır.

Yukarıdaki çalışmaların çoğunda kısa bir dönem aralığında veya belirli bir eylem çeşidi üzerinde durularak PKK eylemleri analiz edilmiştir. Terör örgütleri de öğrenen organizasyonlardır. Bir terör örgütü tarafından denenmiş ve başarılı olmuş eylem taktik ve tekniği çok kısa surede başka terör örgütleri tarafından da uygulanmaktadır. Terör örgütleri sahip oldukları imkânlarla, kurdukları ittifaklara ve aldıkları desteğe göre de eylemlerde kullandıkları taktik ve teknikleri değiştirebilmektedirler. Nitekim bu çalışmaya konu olan PKK terör örgütü de farklı eylem türlerini belirli zamanlarda daha yoğun bir şekilde uygulamıştır. Irak ve Afganistan’da en çok kullanılan EYP saldırıları, 2004 yılından itibaren PKK tarafından etkili bir eylem biçimi olarak tercih edilmiştir.

Güvenlik güçlerinin teröristlerle etkili mücadele edebilmeleri için örgütün hangi tür eylemleri öncelikle bilmeleri önemli bir husustur. Aynı anda tüm eylem türlerine hazırlıklı olmak önemli olmakla birlikte örgüt tarafından en çok tercih edilen eylemlere yönelik öncelikli tedbirler geliştirmek teröristlerin eylem yapma inisiyatifini engelleyecek ve güvenlik güçlerinin zayıflığını azaltacaktır. Çalışmanın müteakip bölümünde geçmiş veriler kullanılmak suretiyle PKK terör örgütünün hangi eylemlerini daha çok tercih ettiğine ilişkin bir analiz yapılacaktır.

Araştırma Kapsamı ve Yöntem

Teröristlerin gerçekleştirdiği eylemlere yönelik bilgiler gizlilik dereceli olmaları nedeniyle resmî makamlardan elde edilememiştir. Bu nedenle çalışmada kullanılacak veri seti açık kaynaklar kullanılarak oluşturulmuştur. Çalışmada, PKK terör örgütünün gerçekleştirdiği eylemlere yönelik genel bir yorumlama yapılabilmesi amacıyla açık kaynaklara yansıyan bilgilerden elde

edilen veriler ile PKK'nın tüm eylemleri hakkında yorum yapabilecek yeter sayıda bir örnekleme ulaşılmıştır. PKK terör örgütüne gerçekleştirilen ve ana akım medyaya yansıyan eylem haberleri çalışmaya dahil edilmiş, örgütün eylemleri ile ilgili olmayan ve örgüte yakın kuruluşlar kaynak gösterilerek yapılan haberler yanlı olabilecekleri ve doğru bilgileri yansıtmayabilecekleri değerlendirilerek çalışma dışında bırakılmışlardır.

Yapılan açık kaynak taramasında öncelikle Milliyet gazetesi Millî Kütüphane arşivi 1993-2012 yılları arasında taranarak PKK terör örgütünün gerçekleştirdiği 898 eylem tespit edilmiştir. Müteakip olarak Hürriyet gazetesi elektronik arşiv sitesinde yapılan taramada Milliyet gazetesi taramasında yer almayan farklı 654 olay tespit edilerek kaydedilmiştir. Daha sonra “Global Terrorism Database” (GTD) internet veri tabanı incelenerek Milliyet gazetesi ve Hürriyet gazetesi internet arşivinde yer almayan farklı 172 olay tespit edilerek kaydedilmiştir. Böylece PKK eylemlerini temsil edebilecek oldukça geniş ve objektif bir örneklem kümesi oluşturulmaya çalışılmıştır. Kullanılan açık kaynaklara göre derlenen eylem sayıları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Açık Kaynaklardaki PKK Eylem Sayısı (1993-2012)

	Açık Kaynak	PKK Eylemleri
1	Milliyet Gazetesi	898
2	Hürriyet Gazetesi	654
3	Global Terrorism Database (GTD)	172
TOPLAM		1724

Gerçekleşmiş PKK eylemlerinin resmî kaynaklardan elde edilememiş olması ve çalışmada kullanılan verilerin PKK terör örgütünün 1993-2012 yılları arasında gerçekleştirdiği ve açık kaynaklarda haber olarak yer alan eylemlerden elde edilmesi çalışmanın bir sınırlılığı olarak kabul edilmelidir. Ancak basına yansıyan bu eylemlerin oluşturduğu örneklem kümesinin gerçekleşmiş eylemlere yönelik yeterli değerlendirme sağlayacak bir veri sunduğu değerlendirilmiştir.

Verilerin Analizi ve Bulgular

Yapılan açık kaynak taraması neticesinde 1993–2012 yılları arasında PKK terör örgütü tarafından gerçekleştirilen 1724 eylem aşağıdaki 10 farklı kategoride sınıflandırılmıştır.

Köy Baskınları

PKK terör örgütü eylemlere başladığı yıldan itibaren bölge halkına yönelik olarak yoğun şiddet eylemleri gerçekleştirmiştir. Bölge halkını örgüte karşı bir sadakat eğilimine (Semiz, 2011) sokmak ve örgütün bölgede en acımasız, en kuralsız ve bölge halkına çözüm olacak tek güç olduğunu (Bal, 2012) göstermek amacıyla bölgedeki köylerde birçok vatandaş öldürülmüştür. Çalışmada kullanılan köy baskınları kavramı ile PKK terör örgütünün ateşli silahlarla bölgedeki köylere saldırarak pek çok masum sivil vatandaşı öldürmeleri ve/veya yaralamaları ile köyleri yakıp yıkma eylemleri kastedilmektedir.

Karakol ve Üs Bölgelerine Saldırı

Kara Kuvvetleri doktrininde “karakol” ve “üs bölgesi” kavramları için aşağıda belirtilen tanımlamalar yapılmıştır:

- **Karakol:** *Güvenliği sağlamak, koruma ve gözetleme yapmak amacıyla kritik arazi ve meskun mahallerin hâkim kesimlerinde konuşlandırılan, silah, araç, gereç ve teçhizatla donatılmış; kara, deniz, hava ve jandarma birliklerinden oluşan askerî kuruluşlardır. (KKT:31-3 İç Güvenlik Kol Harekatı, 2008: 1-2,3).*
- **Üs Bölgesi:** *Operasyonların isnat ettiği ve her türlü lojistik desteğin sağlandığı yer ve tesislerdir (KKT:31-3 İç Güvenlik Kol Harekatı, 2008: 1-2,3).*

Çalışmada karakol ve üs bölgelerine saldırı kavramı ile PKK terör örgütü tarafından doğrudan güvenlik güçlerinin, dolaylı olarak da devletin gücünü ve meşruiyetini bölgedeki halk nezdinde sorgulatabilmek, güvenlik güçlerine zayıf vermek, malzeme, silah, teçhizat ve personel kaçırmak; bu sayede, güvenlik güçlerini hareketsiz kılarak inisiyatifi ele geçirmek amacıyla bölgede bulunan karakol ve üs bölgelerine kalabalık terörist gruplar ile gerçekleştirilen eylemler tanımlanmıştır.

Pusu

Pusu kavramı ile PKK terör örgütü militanları tarafından bölgede duran ya da hareket hâlinde olan askerlere, diğer devlet görevlilerine ve bölgedeki sivil vatandaşlara yönelik olarak gizli veya açık bir mevziden her türlü silah ve/veya patlayıcı kullanılarak gerçekleştirilen saldırı türü eylemler ifade edilmektedir.

Taciz

PKK terör örgütü tarafından korku ve tehdit ortamı yaratmak, eylemlere karşı verilecek tepkileri kısıtlamak ve belirli bölgelere yöneltmek maksadıyla sivillere, devlet kurumlarına, askerî birlik ve tesislerine yönelik olarak yoğun olmayacak şekilde, ateşli silahlarla kısa süreli olarak gerçekleştirilen eylemlerdir.

Mayın ve El Yapımı Patlayıcı Kullanma

Askerî doktrinde (KKT:31-3 İç Güvenlik Kol Harekâtı, 2008:6-95) El Yapımı Patlayıcı (EYP) aşağıda belirtildiği şekilde tanımlanmıştır:

“Öldürmek, tahrip etmek, zarar vermek, şeklini bozmak, taciz etmek maksatlarıyla standart ve standart dışı tasarlanmış, elde mevcut veya temin edilebilen askerî, ticari, sanayi, zirai veya tıbbi amaçlı imal edilmiş parlayıcı, yıkıcı, öldürücü, zehirleyici, elektrikli ya da yakıcı kimyasal maddeler ile yine aynı maksatlar için üretilmiş elektronik, elektrikli ve mekanik bir takım parçaların asıl amaçları dışında el ile veya başka usullerle bir araya getirilmesi ve yerleştirilmesi suretiyle oluşturulmuş patlayıcı düzeneklerdir”.

Çalışma kapsamında “Mayın ve EYP kullanma” kavramı ile PKK terör örgütü tarafından bölgedeki asker, devlet görevlisi ve sivil vatandaşlara zayıf verdirmek ve bölgede belli bir yolun, bölgenin kullanılmasını engellemek amacıyla yola, araziye döşenen veya yerleştirilen el yapımı patlayıcılar ve mayınlar ile gerçekleştirilen eylemler ifade edilmiştir.

Bombalı Saldırı

PKK terör örgütü kırsal alanda istediği başarıları elde edememesi neticesinde özellikle 1996 yılından itibaren batı illerini de kapsayacak şekilde yerleşim yerlerinde eylemler düzenleyerek kırsal alandaki başarısızlığını aşmayı amaçlamıştır. Özellikle batı

illerinde bombalı saldırılar ve canlı bomba türü intihar saldırıları gerçekleştirerek “gerilimi ve şiddeti” tüm Türkiye’ye yayma amacı içerisinde olmuştur Bal (2012: 69).

Bombalı saldırı ile ifade edilen kavram, PKK terör örgütü militanları tarafından kent merkezlerinde vatandaşların yoğun olarak bulunduğu yerlerde yerleştirilen uzaktan kumandalı ve/veya zaman ayarlı patlayıcılar ile yoğun ölüm, yaralanma ve/veya maddi hasarlara sebebiyet vererek büyük oranda korku ve tehdit ortamı yaratma amacı güdülen eylem türüdür.

Yol Kesme

Yol kesme ile ifade edilen kavram, PKK terör örgütü militanlarınca bölgede kullanılan yolar üzerinde araç trafiğinin durdurularak, kişilerin kimlik kontrollerinin yapılması, araçların yakılması, bazı vatandaşların kaçırılması, vatandaşların değerli eşyalarına el koyulması ve/veya bazı vatandaşların ise öldürülmesi suretiyle o bölgede kontrolün kendilerinde olduğu propagandasını yapmak amacıyla gerçekleştirilen eylemlerdir.

Adam Kaçırma

Çalışmada adam kaçırma kavramı ile, PKK terör örgütü mensupları tarafından sivil vatandaş, devlet görevlisi veya asker kişilerin propaganda ve/veya pazarlık unsuru olarak kullanılmak üzere kırsal bölgede oluşturdukları sözde üs bölgelerine götürülerek alıkonulmaları belirtilmektedir.

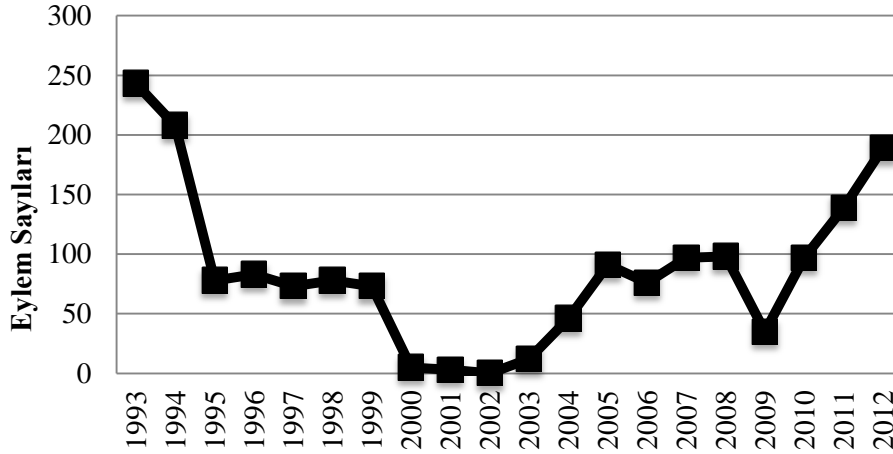
Canlı Bomba

Canlı bomba eylemleri ile örgüt militanlarının kent merkezlerinde veya insanların yoğun olarak bulunduğu bölgelerde yanlarında taşıdıkları veya vücutlarına bağladıkları patlayıcıları patlatmak suretiyle yoğun ölüm, yaralanma ve maddi hasarlara sebebiyet vermeyi amaçladıkları eylemler ifade edilmektedir.

Sabotaj

Sabotaj kavramı ile PKK teröristleri tarafından çoğu kez maddi hasar vermek veya kullanılamaz duruma getirmek maksadıyla, her türlü bina, araç, malzemenin çoğu kez yakılmak suretiyle gerçekleştirilen eylemler ifade edilmektedir.

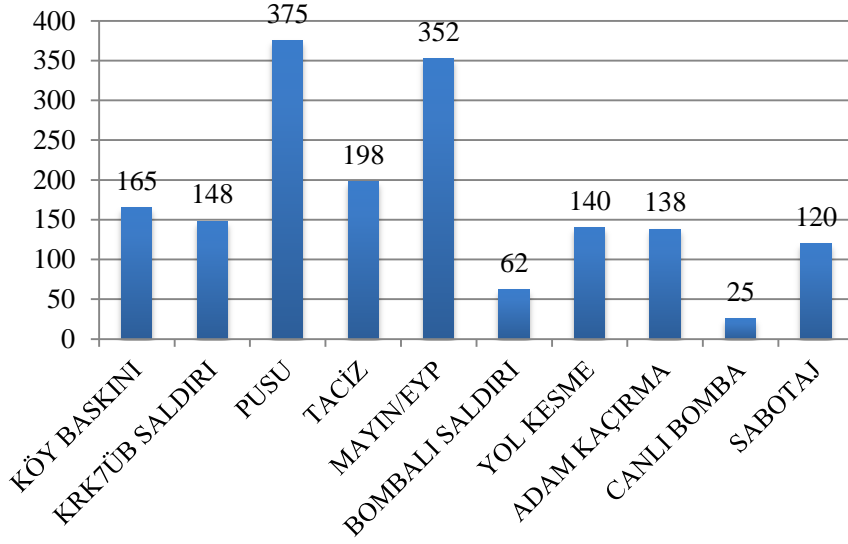
PKK tarafından gerçekleştirilen bu eylemlerin yıllara göre gerçekleşme sayıları Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1: Yıllara Göre PKK Eylem Sayıları (1993-2012)

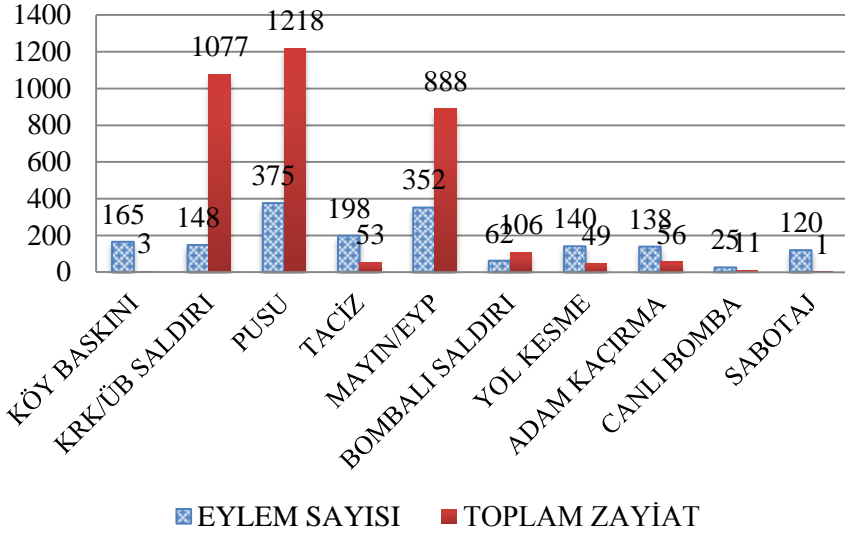
Şekil 1 incelendiğinde 90’lı yılların başında artan eylem sayısının 1994 yılından itibaren güvenlik güçlerinin uygulamaya koyduğu tedbirler neticesinde belirli bir düzeye geriletildiği, 1994’ten itibaren azalma eğilimi içerisinde giren terör eylemlerinin 1995–1999 yılları arasında belirli bir seviyede tutulduğu, 1999 yılında Abdullah Öcalan’ın yakalanması ile terör eylemlerinin durma noktasına geldiği görülmektedir. 2002 yılında yukarıda belirtilen kategorilerde hiçbir terör eylemi basına yansımamıştır.

PKK terör örgütünün 1 Haziran 2004’de tek taraflı sözde ateşkesi kaldırması ve aktif meşru savunma pozisyonuna döneceğini ilan etmesi ile birlikte terör eylemlerinde 2004 yılından itibaren bir artış görülmüştür. Terör örgütünün eylemleri 2009 yılında başlatılan ilk “demokratik açılım” ile nispi bir azalma gösterse de 2009 yılının sonundan itibaren ortaya çıkan sürecin kendi kontrolünden çıkmasını engellemek ve inisiyatifi elinde bulundurmak maksadıyla PKK eylem sayısını arttırmıştır. Yapılan eylem analizi neticesinde PKK terör örgütünün gerçekleştirdiği eylemlerin belirlenen kategoriler bazında meydana gelme sayıları ise Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 2: PKK Eylem Sayıları (1993-2012)

Terör örgütleri için en önemli amaç Laqueur'ın (1978) ifadesiyle ölü üzerinden gerçekleştirilecek propagandadır. Bu açıdan PKK terör örgütü gerçekleştirdiği eylemlerde siyasi propagandasını bu amaç üzerinden yapma imkânı bulmuştur. Çalışmada PKK terör örgütü tarafından gerçekleştirilen eylem türlerinden en etkin olanın tespit edilmesinde, örgüt tarafından gerçekleştirilen her eylemin gerçekleştirilme sayısı ile eylemler neticesinde güvenlik güçlerine verilen zayıt (şehit ve yaralı sayıları) ele alınarak eylem başına zayıt ortalaması hesaplanmıştır. Böylece PKK terör örgütü tarafından bugüne kadar gerçekleştirilen en etkili eylemler olarak eylem başına zayıt ortalaması yüksek olanlar belirlenmiştir. Belirlen eylem çeşitleri ve bu eylemlerdeki zayıt sayıları Şekil 3'de sunulmuştur.

Şekil 3: PKK Eylemleri ve Güvenlik Güçleri Zayıtı

Şekil 3 incelendiğinde PKK terör örgütünün gerçekleştirdiği eylem kategorileri arasında eylem sayıları ve zayıt miktarlarına göre pusu eylemlerinin, karakol ve üs bölgelerine yönelik eylemlerin ve mayın/EYP eylemlerinin ön plana çıktığı görülmektedir. PKK terör örgütünün gerçekleştirdiği eylemlerdeki zayıt sayıları ve eylem başına zayıt oranları da Tablo 2’de sunulmuştur.

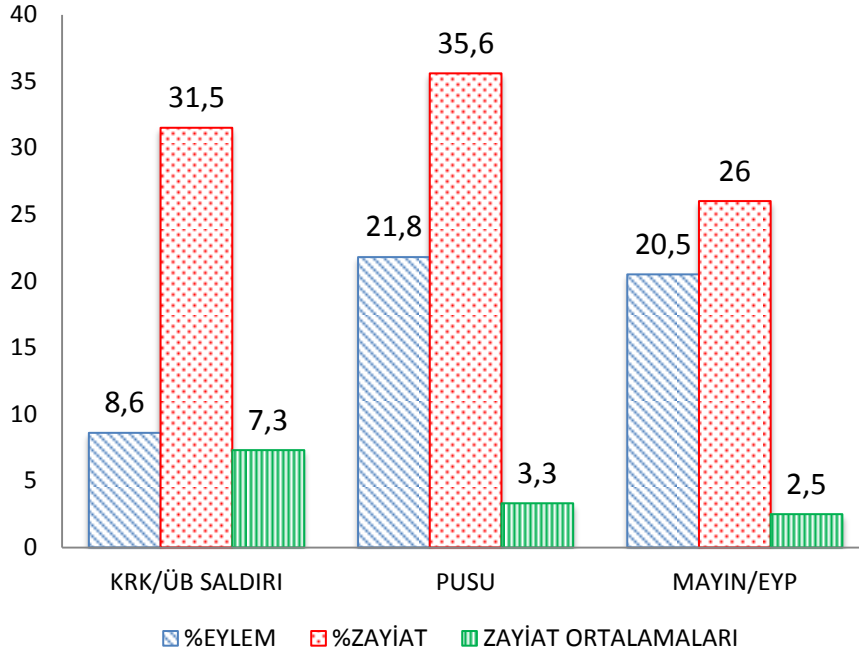
Tablo 2 incelendiğinde PKK terör örgütü tarafından 1993–2012 yılları arasında gerçekleştirilen eylemlerde ortalama iki güvenlik görevlisinin şehit olduğu veya yaralandığı görülmektedir. Toplam eylem sayısının sadece yüzde 8,58’ini oluşturmasına rağmen karakollara veya üs bölgelerine yönelik eylemler neticesinde eylem başına 7,3 gibi yüksek bir zayıt oranı tespit edilmiştir. Karakol ve üs bölgelerine yönelik terör eylemlerinin etkililik değerlendirilmesi eylem başına zayıt ortalamaları dikkate alındığında Şekil-4’de daha açık şekilde görülmektedir.

Tablo 2: PKK Terör Örgütünün Eylemleri (1993-2012)

Eylemler	Eylem Sayısı	Eylem Yüzdesi (%)	Şehit Güvenlik Görevlisi Sayısı	Yaralı Güvenlik Görevlisi Sayısı	Toplam Zayıt Sayısı	Eylem Başına Zayıt Ortalaması
Köy Baskın	165	9,57	0	3	3	0,018
Karakol/Üs Bölgesine Saldırı	148	8,58	604	473	1077	7,27
Pusu	375	21,75	587	631	1218	3,24
Taciz	198	11,48	11	42	53	0,26
Mayın/EYP Kullanma	353	20,47	342	546	888	2,51
Bombalı Saldırı	62	3,59	14	92	106	1,71
Yol Kesme	140	8,12	40	9	49	0,35
Adam Kaçırma	138	8,00	13	43	56	0,40
Canlı Bomba	25	1,45	0	11	11	0,44
Sabotaj	120	6,96	1	0	1	0,008
TOPLAM	1724	100	1603	1817	3420	1,98

Şekil 4 incelendiğinde PKK terör örgütü tarafından gerçekleştirilen eylemler arasında karakol ve üs bölgelerine yönelik eylem sayılarının toplam eylem sayısının %8,6'i olduğu hâlde toplam güvenlik görevlisi zayıtının %31,5'ine tekabül ettiği görülmektedir. Pusu eyleminin ise tüm eylemler içerisinde %21,8 oranında gerçekleştirilmesine karşın %35,6 oranında zayıta neden olduğu görülmektedir. Mayın/EYP kullanma eylemine bakıldığında da tüm eylemler içerisinde %20,5'lik bir oranda gerçekleştirilmesine rağmen zayıt oranının %26 olduğu görülmektedir. Karakol ve üs bölgelerine yönelik eylemlerin diğer iki tür eylemden neredeyse yarı oranda daha

az gerçekleştirilmesine rağmen eylem başına 7,3 zayıat ortalaması ile yaklaşık üç kat daha fazla zayıata sebep olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 4: PKK Eylemlerin Etkinlik Değerlendirmesi

Sonuç ve Değerlendirme

Terörle mücadele farklı boyutları olan kapsamlı bir mücadeledir. Terörle mücadelenin bir boyutu olan teröristle mücadelede önemli olan husus alınacak tedbirlerle terörist unsurların eylem gerçekleştirmesini engellemek veya bu eylemleri kabul edilebilir düzeyde tutabilmektir. Terör örgütleri eylem düzenleyecekleri hedeflerin seçiminde rasyonel davranmakta ve düzenleyecekleri eylemlerin kâr-zarar analizini yaparak kendileri açısından güvenlik güçleri üzerinde en etkili olabilecek, daha az çaba gerektiren ve daha az risk içeren eylemleri öncelikle tercih etmektedirler. PKK terör örgütünün eylemlerinin incelenmesi ve bunların belirli kategorilere ayrılarak etkinliklerinin karşılaştırılması, teröristle mücadelede alınacak önlemleri tespit etmeye yönelik güvenlik güçlerine önemli veriler sunacaktır.

Bu çalışmada PKK terör örgütünün 1993-2012 yılları arasında basına yansıyan eylemleri incelenmiş ve bu eylemler on grupta toplanarak güvenlik güçlerine verdirdikleri zayıatlar açısından etkinlikleri değerlendirilmiştir. Bu kapsamda PKK terör örgütüne en çok tercih edilen üç eylem türünün sırasıyla pusu, karakol ve üs bölgesi saldırıları ile mayın/EYP saldırıları olduğu tespit edilmiştir. Güvenlik güçlerinin zayıatları açısından bakıldığında ise karakol/üs bölgesi saldırıları PKK'nın kullandığı en etkin eylem metodu olarak öne çıkmaktadır.

Teröristlerin eylem yapmayı planladıkları hedeflerdeki eylem fırsatlarını ortadan kaldıracak tedbirlerin alınması, teröristle mücadelede örgütün eylem yapma inisiyatifinin elinden alınmasını sağlayacaktır. Bu çalışma neticesinde 1993-2012 yılları arasında PKK terör örgütünün en etkili eylem kategorisinin karakol ve üs bölgelerine yönelik saldırılar olduğu tespit edilmiştir. Nitekim güvenlik güçleri tarafından son yıllarda başlatılan karakol ve üs bölgelerinin yeniden düzenlenmesi, bazı bölgelerdeki etkin olmayan ve coğrafi olarak dezavantajlı konumda olan karakolların yerlerinin değiştirilmesi ya da lağvedilmesi, saldırılara karşı daha etkin mücadele imkânı sunabilecek “kalekol” inşaatlarının yapılması gibi çalışmalar PKK'nın bu tür eylemlerini önlemeye yönelik çalışmalardır. Müteakip bir çalışma olarak hangi karakolların daha çok bu saldırılara maruz kaldığının tespit edilerek öncelikle önlem alınması gereken karakol/üs bölgeleri ortaya çıkarılabilir ve yapılan bu tür iyileştirme çalışmalarının doğru karakollara yönlendirilmesi sağlanabilir.

PKK terör örgütü farklı dönemlerde farklı eylemlere öncelik vermiştir. 1990'lı yıllarda daha çok pusu ve karakol saldırılarını önceleyen örgüt 2004 yılından itibaren Afganistan ve Irak'ta da oldukça fazla kullanılan mayın/EYP saldırılarına yönelmiştir. Özellikle 2007 yılından itibaren karakol ve üs bölgesi saldırılarını yeniden arttıran örgütün 2013-2015 arasındaki çözüm süreci çabalarının ardından başlattığı eylemlerini Irak ve Suriye'de ortaya çıkan yeni terör örgütlerince etkin bir şekilde kullanılan araçlı intihar saldırılarına yoğunlaştırmış, şehir ve ilçe merkezlerinde halk arasına sızdırdığı terör örgütü mensupları ile kurtarılmış bölge oluşturma adına hendek kazma, mayın/EYP yerleştirme ve keskin nişancı saldırıları gibi eylemleri ön plana çıkardığı gözlenmiştir. Örgütün

eylemlerini hangi etkilerle değiştirdiği, bu eylemlerin evrimleşme sureci ve özellikle günümüzde kullanılan eylemlerin diğer terör örgütlerinden öğrenilerek nasıl uygulamaya geçirildiğine ilişkin hususlar ise ayrı bir araştırma konusu olarak ele alınabilir.

Kaynakça

- BAL, İhsan. Türkiye’de Terörle Mücadele: PKK rneđi, İhsan Bal ve Süleyman zeren (Eds.), **Dünya’dan rneklerle Terörle mücadele**, Ankara, USAK Yayınları, 2012, 17-78.
- BEREN, Fatih. “The Action Profile of PKK/KCKTerrorist Organization” **Uluslararası Hukuk ve Politika Dergisi**, Cilt:8, Sayı:29, 2012, 87-107.
- BSAM (Bahçeřehir Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi), **PKK Eylemselliđi ve Etnik Ayrılıkçı Terörizmle Mücadele**, Bahçeřehir Üniversitesi, İstanbul, 2010.
- Global Terrorism Database(GTD), <http://www.start.umd.edu/gtd>, E.T. 17.05.2014.
- HÜRRİYET Gazetesi, [www. Hurarsiv.hurriyet.com.tr](http://www.hurarsiv.hurriyet.com.tr) E.T. 14.03.2014.
- İşERİ, Reyhan. Türkiye’de Etnik Terör: Asala Ve Pkk rneđi, Yüksek Lisans Tezi, **Atılım Üniversitesi**, Ankara, 2008.
- KIşLALI, Mehmet, Ali. **Güneydoğu düşük Yođunluklu atışma**, Ankara:mit Yayıncılık, 1996.
- KKT:31-3 İ Güvenlik Kol Harekatı Talimnamesi, KK Basımevi ve Basılı Evrak Depo Müdürlüđü, 2008.
- LAQUER, Walter. **Terrorism**, Londra, 1978.
- MİLLİYET GAZETESİ, Milli Kütüphane Arşivi, 1993-2012
- ÖZEREN, Süleyman, “DTK, PKK ve calan’ın Tuzağı, Bugün Gazetesi, ET: 18 Eylül 2010.
- ÖZEREN, Süleyman ve Ođuzhan, BAřIBüYüK “Kendi Dilinden KCK: Sivil Siyaset mi, Yeniden PKK mı?”, S. ÖZEREN ve M.SEVER (Edt.), **Terörizm Paradoksu ve Türkiye**, Ankara, Karınca Yayınları, 2011.

ÖZEREN, Süleyman ve SEVER, Murat. “Giriş”, S. ÖZEREN ve M.SEVER (Edt.), **Terörizm Paradoksu ve Türkiye**, Ankara, Karınca Yayınları, 2011.

SEMİZ, Burhan. PKK’da Değişen Ne? Süleyman Özeren ve Murat Sever (Eds.), **Terörizm Paradoksu ve Türkiye**, Ankara, Karınca Yayıncılık, 2011, 55-92.

ÜNAL, M.Coşar. **Counter Terrorism in Turkey: Policy Choices and Policy effects Towards The PKK**, Abington, Routledge, 2012.

Extended Summary

ACTIONS OF THE PKK TERRORIST ORGANIZATION: AN ANALYSIS ON THE SECURITY FORCES CAUSALTIES

Introduction

Today terrorism is not only a national issue, but also an international problem. Terrorist organizations in different parts of the world are now acting globally and combining their efforts to carry out their similar goals in a global context in order to stay in the world's agenda and make their causes legitimate. The effective use of security forces to fight against terrorism is very important to decrease the terrorist attacks. Security forces should understand the types of the terrorist attacks to mitigate these attacks.

The more prepared the security forces are for the terrorist attacks, the more they will prevent those terror events. Terrorists use the the security loopholes of potential targets, and they concentrate on those vulnerabilities when they attack them. The effective measurements taken by the security forces would prevent terrorists from being successful and limit their freedom of action. Security forces should categorize and prioritize the terrorists' attacks. This study aims to categorize the actions of PKK; the terrorist organization and tries to define the most preferable selection of choices by the terrorists. Thus, the research question of the study is "What are the actions (tactics) of the PKK terrorist organization, and which of them are preferred more?"

The first part of the study gives a very brief summary of the literature review related to PKK terror tactics, the second section describes the methodology and categorizes the terrorist actions, and the third section outlines the findings of research by submitting the most preferred terrorist tactics employed by the PKK.

Actions of the PKK Terrorist Organization and Research Findings

During more than thirty years of the conflict, PKK used armed propaganda and armed violence against the security forces, government officials, and people of the southeast and east of Turkey. The aim of this heavily violent strategy is to create a powerful organization perception among the local population which will keep the flow of human and financial resources. By creating fear and stress, PKK aimed its presence and power to be accepted by the population.

Most research related to PKK covers the political or social part of the problem and brings macro level perspectives. There are also studies examining the activities of the organization, but they are either limited to a specific timeframe or concentrated on effectiveness of a chosen tactic in a given timeframe. In order to bring an operational perspective and show the most preferred PKK tactics, the study concentrates on the PKK activities between 1993 and 2012.

In order to categorize the PKK actions, the open source news from the mainstream newspapers were used and those findings were compared with the Global Terrorism Database. With the help of two mainstream media sources and the Global Terrorism Database, 1,724 PKK incidents were gathered and categorized in ten groups.

The crucial thing for a terrorist organization is the propaganda impact of an attack, which is very much related to number of “killed in action” from the side of security forces. The higher the number is, the higher the impact of a terror event will be. Thus, in order to find the most effective and the most preferable tactics of the PKK, casualties of the security forces falling in each of those categories were found, and then the average causality ratio was calculated for each terror grouping. Based on those figures, the top three tactics chosen by the PKK appeared to be attacks on military stations and outposts, ambush on security forces, and employment of improvised explosive devices (IEDs) and mines, especially the causality ratio of the attacks on military stations and outposts. It is nearly two times higher than the other two attack types. Despite the low ratio (8.6%) in the number of those attacks to military stations and outposts, they

have the highest causality ratio which is almost 7.3 % for each attack.

Conclusion

Security forces should focus very closely on what kind of tactics terrorist organizations are developing. Knowing the terrorists' attack choices will help the security forces to strengthen the measures in order to prevent or mitigate the impacts of the related terror threat. Terrorists are always looking for opportunities to execute their intent. In order not to give them attack opportunities, learning about the top priority attack types of the terrorists is very crucial for the security forces. This will facilitate their preparedness, and they will concentrate more on priority threats.

This study explores that the most effective attack type of the PKK terrorist organization is attacks on military stations and outposts. This should give a message to security forces in order to make necessary measurements to prevent or mitigate the possible attacks on those targets. There are some efforts with regards to changing the positions of those stations, cancelling or joining some of them, strengthening the ones in poor conditions, and building very safe military stations or outposts to replace the ones in poor defensive conditions.

Terrorists are learning from each other. PKK has changed its tactics over time. While it was concentrating on the attacks on military stations during the 1990s, after 2004 they prioritized the IEDs and mine attacks which they learned from the insurgency in Iraq. Similarly, starting from July 2015, they started to employ new terror tactics such as urban conflict, snipers, and vehicle-borne IEDs which they gained from the Syrian and Iraq civil wars. This learning from other terrorists' organizations could be a research topic and help the security forces to understand or predict what is waiting for them next.